

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2012/13432 NAK-MA-EP
Arkivkode:
366.32/0

Dato:

30.11.2012

Høring - Endringer i akvakulturloven

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til brev fra Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) datert 19. september 2012 om forslag til lov om endringer i Akvakulturloven.

DN vil berømme FKD for et grundig gjennomarbeidet forslag til lovendring i Akvakulturloven.

Generelt

Forslagene som fremmes her vil bidra til en mer miljømessig bærekraftig akvakulturnæring. De vil styrke muligheten til å gjennomføre en mer effektiv forvaltning. Samtidig vil DN etterspørre en helhetlig vurdering av de utfordringene næringen og tilsynsmyndighetene står ovenfor, og skulle gjerne ha sett en tilsvarende gjennomgang av matloven med tanke på innføring av parallelle hjemler/restriksjoner.

DN er enig i vurderingen av at akseptabel miljøpåvirkning må sette grensen for hvilken virksomhet som er lovlig. I dette ligger også at myndighetene aksepterer at akvakultur har en påvirkning på miljøet, som all annen matproduksjon. Når det ikke drives forsvarlig er det på grunn av lovbrudd. Dette legger på den annen side også et tydelig ansvar på myndighetene og at de setter rammebetingelser som miljømessig er strenge nok. Forvaltningen har et potensial i å være mer i forkant ved å gi krav og frister i forbindelse med drift av akvakulturanlegg.

§ 10 og miljønormen

Når det gjelder straffesaker som kommer inn under miljønormen i lovens § 10, så er DN tilfreds med at FKD anser det som unødvendig, å sikre at påtalemyndigheten ikke trenger å bevise utenfor en hver rimelig tvil - at *skade* på miljøet har skjedd i et hvert tilfelle. Dette gjør at miljønormen inkluderer langtidsvirkende miljøproblemer som rømming av fisk, der konkrete miljøkonsekvenser i sin mest alvorlige form ikke vil være mulig å vise ut i fra enkelttilfeller. Like fullt er det enkelttilfellene som samlet sett og over tid utgjør det irreversible problemet. DN støtter derfor endringen som er foreslått med en mer tydelig plikt på det forebyggende arbeidet, slik at det også kan være brudd på normen - selv om det ikke har skjedd rømming eller annet. Dette innebærer at myndighetene kan sette krav til forebyggende arbeid også for driftsoperasjoner mv., når det er tilstrekkelig at følgen kan være negativ.

Miljøovervåking og ansvar

DN støtter også forslaget om endringer knyttet til § 11 om miljøundersøkelser. Denne paragrafen har gitt muligheter som ikke lå i den gamle oppdrettsloven, men har i liten grad vært benyttet. At den nå videreutvikles er meget positivt. Med de foreslåtte endringene er dette en klar forbedring, og nærmere knyttet til at miljøkonsekvenser av akvakultur kan opptre på annet sted enn der fisken oppdrettes, med behov for tiltak og overvåking også i vassdragene. Paragrafen er også tydeligere knyttet til hvem som skal bekoste undersøkelsene, i tråd med Naturmangfoldlovens § 11. DN ser at paragrafen nå kan bli en nyttig redskap for videre arbeid med overvåking av tilstand, utvikling og tålegrenser. DN mener det bør settes kriterier/krav om godkjenning til dem som skal gjøre arbeidet.

Innledningsvis i høringsdokumentet presiseres det at forvaltning av sykdom hos akvatiske organismer forvaltes etter matloven, og at Fiskeri- og kystdepartementet i denne omgang ikke har vurdert om det bør gjøres endringer i dette regelverket. Hvis det ikke er, eller i nær framtid er mulig å innføre, en tilsvarende hjemmel for avgift til overvåking av lakselus og andre sykdomsorganismer i matloven, mener DN det er viktig at § 11 også kan omfatte overvåking av lakselus og andre sykdommer på vill fisk. Dette bør i framkomme tydelig i kommentardelen til lovendringene.

Tiltak mot rømming

Fellesansvar for fjerning av rømte organismer

Innholdet i § 13a er godt koblet mot Naturmangfoldloven og prinsippet om at forurenser betaler. Næringen i fellesskap holdes ansvarlig og må være medlem i en pool som bekoster generelle tiltak der man ikke vet opprinnelsen til rømt fisk. Dette synes å være riktig og fornuftig, også at ansvaret etter hvert kan spores gjennom merking. I notatet er det omtalt at poolen kan inndeles etter art, noe som for oss virker fornuftig. I høringsnotatet sies det at når utviklingen eventuelt har kommet så langt at havbruksnæringen kan bruke en steril fisk, eller at all fisk er individmerket vil, ordningen kunne avskaffes. DN vil i denne sammenheng fraråde at ordningen eventuelt avskaffes hvis man får utviklet en steril fisk. En eventuell opphevelse av ordningen må være koblet mot etablering av individmerking av oppdrettsfisk. En steril fisk vil fremdeles kunne grave opp gytegroper til villfisk dersom trangen til gytevandring ikke blir borte ved sterilisering. En steril fisk vil også kunne ta med seg ulike sykdomsorganismer opp i vassdrag.

Regjeringen har som mål å bevare og gjenoppbygge laksebestander av en størrelse og sammensetning som sikrer mangfoldet innen arten og utnytter dens produksjonsmulighet. Miljøforvaltningen har ansvaret for forvaltningen av ville anadrome fiskebestander, med nasjonalt mål å ivareta alle de gjenværende laksebestandene og deres genetiske integritet. DN vil derfor i denne forbindelse framheve at fjerning av rømt fisk må skje i samarbeid med miljøforvaltningen. Det er ikke tydeliggjort hvem som skal gjennomføre selve tiltaket med på fjerne organismer som har rømt. DN mener det bør settes kriterier/krav til godkjenning til dem som skal gjøre selve arbeidet.

I notatet står det at omfanget av plikten til utfisking må vurderes mot andre samfunnsmessige interesser, og her nevnes kostnadene ved utfisking, lønnsomhet og arbeidsplasser i havbruksnæringen. DN vil presisere at dette ikke må svekke kvaliteten og effektivitet der tiltakene er nødvendige.

Merking av oppdrettsfisk

DN er meget tilfreds med at det nå innføres en hjemmel for merking av fisk, noe som har vært et ønske fra miljøforvaltningen i mange år. Merking hindrer ikke rømming, men bidrar til å spore rømt fisk tilbake til oppdretter, og identifiserer hvilke rømte laks som havner i ulike vassdrag og når. Og ikke minst er det en meget god metode for å skille oppdrettslaks fra villaks.

De foreslåtte endringene kan gi positiv virkning på en rekke felt, men mye av dette avhenger av at de blir operasjonalisert i forskrifter. Vi foreslår at dette gjøres snarest mulig. DN vil anbefale at det snarest gjennomføres et prøveprosjekt med merking av all oppdrettsfisk i en region, for å teste ut nytte og vinne erfaring. Kostnadene ved dette bør kunne bli dekket kollektivt av hele næringen på landsbasis. DN ønsker at hjemmelen benyttes så snart som mulig, det fins metodikk som er egnet og vi mener at det ikke er grunn til å vente mer med dette.

Steril fisk

Det bør snarest mulig innføres bruk av steril fisk i akvakultur. DN støtter hjemmelsendringen som åpner for dette.

Fremmede organismer

Samme forslagsendringen som inkluderer merking og steril fisk har også en siste del som angår bruk av fremmede organismer; ”Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift gi nærmere bestemmelser for å sikre miljømessig forsvarlig akvakultur, herunder krav til forebyggende tiltak, krav om merking av akvatiske organismer, bruk av sterile akvatiske organismer og bruk av fremmede organismer”.

Fremmede organismer er ikke nevnt i notatet. DN forutsetter at det med dette er ment en forskrift som angår bruk av fremmede organismer og at dette betyr et forbud mot bruk av fremmede organismer og en skjerping av kravet om stedegenhet,.

Sykdom og parasitter

Det som forsvinner litt i denne sammenhengen er lakselus, parasitter og andre fiske sykdommer. Som nevnt i innledningen mener DN at det også kan være behov for å utrede en tilsvarende hjemmel i matloven til å dekke kostnader for overvåkning av sykdommer hos villfisk, herunder overvåkning av lakselus på villfisk. Det er viktig at akvakulturloven og matloven er koordinert på dette. Fiskerimyndighetene bør sørge for at dette arbeidet blir koordinert med Mattilsynets lovverk.

Reaksjoner og sanksjoner

Når det gjelder *reaksjoner* og *sanksjoner* så er DN enig i at det er viktig også å ha fokus på dette. Vi slutter oss generelt til følgende setning i notatet; *Det er viktig at konsesjonsvilkårene overholdes slik at tilliten til konsesjonssystemet og at hensynet til miljømessig bærekraft ivaretas. Dette tilsier at staten må ha mulighet til å oppdage og reagere raskt og effektivt mot overtredelser av konsesjon, lov og forskrift.*

Vi slutter oss til vurderingen som er gjort med hensyn til påtalemyndighetens mulighet til å vinne fram i rettssaker, og ser behovet for et administrativt sanksjonsbehov.

Med hilsen

Direktoratet for naturforvaltning

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Brit Veie-Rosvoll e.f.
Seksjonssjef

Egil Postmyr

Kopi til:

Klima- og forurensningsdirektoratet	Postboks 8100 Dep	0032	Oslo
Fylkesmannen i Vest-Agder	Serviceboks 513	4605	Kristiansand S
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59	4001	Stavanger
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	Leikanger
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Statens hus	7468	Trondheim
Fylkesmannen i Troms - Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Nordland	Statens hus	8002	Bodø
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	Molde
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen
Fylkesmannen i Finnmark - Finnmarkku Fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Miljøverndepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	Oslo